

„Dohodári“ a ich nárok na cestovné náhrady z pohľadu zákona o cestovných náhradách

Zákon č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZCN“) upravuje poskytovanie cestovných náhrad aj fyzickým osobám, ktoré sú činné na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru [§ 1 ods. 2 písm. c)], ak

- poskytovanie cestovných náhrad je dohodnuté medzi touto fyzickou osobou a zamestnávateľom v konkrétnej dohode (dohoda o vykonaní práce, dohoda o pracovnej činnosti alebo dohoda o brigádnickej práci študentov) a táto
- fyzická osoba je vyslaná na pracovnú cestu (**okrem možnosti danej v § 2 ods. 3 zákona o cestovných náhradách, a to iba pri dohode o vykonaní práce**).

V aplikačnej praxi treba rozlišovať vo väzbe:

- na definíciu pracovnej cesty (§ 2 ods. 1) a na pravidelné pracovisko (§ 2 ods. 3) a na možnosť uznať cestovné náhrady **jednotlivé dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru**.

1. Dohody o vykonaní práce

Pri **dohodách o vykonaní práce** ide o jednorazový výkon práce vymedzený výsledkom a nie o opakujúcu sa činnosť, tak ako je to pri dohode o brigádnickej práci študentov alebo pri dohode o pracovnej činnosti.

ZCN náhradách **umožňuje uznať náhradu výdavkov** dohodárovi, ktorý vykonáva prácu na základe dohody o vykonaní práce mimo miesta pobytu, už aj z miesta nástupu do miesta výkonu práce a späť. Na základe vyššie uvedeného, zamestnávateľ môže s dohodárom, ktorý má výkon práce na základe dohody o vykonaní práce mimo miesta pobytu, dohodnúť poskytovanie cestovných náhrad i za cesty z miesta pobytu (prechodný pobyt alebo trvalý pobyt na území Slovenskej republiky) do miesta výkonu práce a späť, a to v rozsahu a podmienok ako pri pracovnej ceste.

UPOZORNENIE: - podľa definície pracovnej cesty sa takýto výkon práce dohodára nepovažuje za výkon práce na pracovnej ceste, ale § 2 ods. 3 ZCN umožňuje náhradu výdavkov za tieto cesty dohodnúť priamo v dohode o vykonaní práce. **V prípade využitia tejto možnosti zo strany účastníkov pracovnoprávneho vzťahu majú poskytované náhrady nárokový charakter.**

V tomto prípade sa nedohodne miesto pravidelného pracoviska na účely poskytovania cestovných náhrad a plne **postačuje dohoda o poskytovaní cestovných náhrad** podľa § 2 ods. 3 štvrtej vety zákona o ZCN. Podľa § 226 Zákonníka práce **nie je miesto výkonu práce povinnou náležitosťou dohody o vykonaní práce**. Miesto výkonu práce sa môže dohodnúť v rámci iných dojednaní, a to podľa potrieb zamestnávateľa; malo by to byť miesto, kde sa konkrétna práca musí vykonať, resp. miesto, kde zamestnávateľ chce, aby sa práca vykonala.

Táto možnosť, lepšie povedané výnimka, platí iba pre dohody o vykonaní práce (vzhľadom na výkon práce vymedzený výsledkom), neplatí pre dohody o pracovnej činnosti a pre dohody o brigádnickej práci študentov, pri ktorých ide o opakujúcu sa činnosť.

Vo väzbe na § 1 ods. 1 písm. c) ZCN (možnosť dohodnúť cestovné náhrady) a na charakter dohody o vykonaní práce podľa Zákonníka práce (výkon práce vymedzený výsledkom), sa v § 2 ods. 3 ZCN pri definícii pravidelného pracoviska ustanovila pri dohode o vykonaní práce výnimka/možnosť poskytovať **dohodnuté cestovné náhrady** (§1 ods. 1 písm. c) ZCN) už z miesta bydliska do miesta výkonu práce a späť, ak dohodnuté miesto výkonu práce je mimo miesta pobytu zamestnanca. Vychádzalo sa z toho, že pri poskytovaní dohodnutých cestovných náhrad musí platiť aj druhá podmienka poskytovania cestovných náhrad, a to, že je zamestnanec vyslaný na pracovnú cestu. Splnenie týchto dvoch podmienok v kontexte vyššie uvedeného pri dohode o vykonaní práce by nebolo možné a dohoda o poskytovaní cestovných náhrad by bola bezpredmetná, cestovné náhrady by sa v podstate nemali kedy vyplatiť.

Takto poskytované cestovné náhrady sa považujú podľa § 1 ods. 1 písm. c) ZCN za nárokové náhrady.

2. Dohoda o brigádnickej práci študentov a dohoda o pracovnej činnosti

Možnosť dohodnúť sa na poskytovaní výdavkov už z miesta pobytu do miesta výkonu práce a naspäť, ak je výkon práce mimo miesta pobytu zamestnanca **sa nevzťahuje** na dohody o brigádnickej práci študentov a dohody o pracovnej činnosti. Pri poskytovaní cestovných náhrad je potrebné vychádzať vždy len z dohodnutého miesta pravidelného pracoviska, resp. z miesta výkonu činnosti.

Problematikou cestovných náhrad s vysvetlením na konkrétnych príkladoch sa budeme zaoberať na webinári dňa 15.6.2021 „**Cestovné náhrady v príkladoch a vzoroch**“ pod vedením lektorky: Ing. Ľuboslavy Minkovej, metodičky MPSV a R SR pre oblasť zákona o cestových náhradách.

Článok pripravila: **Ing. Ľuboslava Minková**, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR